

Naturvernforbundet

Mariboegate 8

0183 OSLO

Trondheim, 11.11.2020

Dykkar ref.:

[Deres ref.]

Vår ref. (oppgje ved svar):

2020/12865

Saksbehandlar:

Johan Danielsen

Avgjerd i klagesak - klage på løyve til utsetting av sitkagran (*Picea sitchensis*) i på gnr./bnr. 245/1 i Namsos i kommune, Trøndelag fylke

Miljødirektoratet opprettheld Fylkesmannen i Trøndelag sitt vedtak av 15.06.2020 om å gi Åke Duun løyve til utsetting av sitkagran i Namsos kommune. Miljødirektoratet kommer til at utsetting av sitkagran på arealet avgrensa på kart på eigendommen med gnr./bnr. 245/1 ikkje fører til for store uheldige følger for naturmangfaldet i høve til fordeler knytt til tiltaket. Klager får ikkje medhald.

Miljødirektoratet viser til klage dagsett 08.08.2020 frå Naturvernforbundet, SABIMA og WWF (klager) på Fylkesmannen i Trøndelag sitt vedtak av 15.06.2020.

Sakens bakgrunn

Åke Duun (søker) søkte 24.01.2020 om å løyve til å sette ut sitkagran (*Picea sitchensis*) til skogproduksjon. Utsettinga er planlagt på eit felt på 12 daa på gnr./bnr. 245/1 i Namsos kommune. Fylkesmannen i Trøndelag ga 15.06.2020 løyve til utplantinga.

Naturvernforbundet, SABIMA og WWF klaga førebels 08.07.2020 og endeleg på vedtaket den 08.08.2020. Fylkesmannen opprettheldt vedtaket, og sendte 16.09.2020 klagesaka til endeleg avgjerd hos Miljødirektoratet.

Merknader frå klager

Klaga har generelle merknader til at det har vore utfordringar knytt til å få dokumentar frå fylkesmannen og at dette gjorde det naudsynt å sende førebels klaga.

Klager meiner at:

- Det har stått hassel i utplantingsområdet og at arealet no er heilt utan livsløpstre
- Det manglar systematisk registrering av fauna og flora på Jøa
- Det manglar registrering av både sitkagran og anna gran
- Om det ikkje plantast sitkagran på felt 1 vil påverkinga frå sitkagran i området vere over om omlag 15 år, om det plantast vil den gå 50 år fram i tid
- Topografien på Jøa er ikkje til hinder for langdistansespreiing av sitkagran
- Mykje sterk vind i området vil gje stor spreiing av frø
- Det er ikkje gjort greie for faren sekundærspreiing av sitkagran i vedtaket
- Dei opne områda nordaust for utplantingsområdet (Dunafjellet og Ramnefjellet) vil gro att med sitkagran i løpet av nokre tiår og true fauna og flora knytt til opent landskap
- Det er ikkje gjeve pålegg om å fjerne spreieing anna enn på eigen eigedom

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | Telefon: 03400/73 58 05 00 | Faks: 73 58 05 01

E-post: post@miljodir.no | Internett: www.miljodirektoratet.no | Organisasjonsnummer: 999 601 391

Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Samla sett meiner klager at denne utplantinga vil ha uheldige følger som er så store at dei er vesentlege etter naturmangfaldlova. Dei konkluderer derfor med at det ikkje kan gis løyve og at det må gjerast om på vedtaket og at dei planta sitkagranene må fjernast.

Uttale frå søker til klagen

Søker legg vekt på at:

- Sitkagran hos nabo rett ved utsettingsfeltet som er meir vindeksponert enn hogd felt med gran som no skal plantast att, har mindre vindfelling enn norsk gran i hogd felt hadde
- Det ble ikkje funne spreieing av sitkagran frå nemnde felt under synfaring med personell frå fylkesmannen sommaren 2020

Fylkesmannens vurdering

Vilkåra for klage, er slik fylkesmannen ser det oppfylt både i forhold til klageinteresse og tidsfrist.

I løyve gjeven 15.06.2020 legg fylkesmannen vekt på:

- Sitkagran har gode skogbruksmessige eigeskapar
- Sitkagran er oppført med "Svært høg risiko" (SE) i framandartslista
- Sitkagran vil kunne spreie seg frå alle sitkafelt
- Kort- og mellomdistansespreiing til dei nærliggande naturtypane semi-naturleg og edellauvskog kan haldast under kontroll då dei ligg på søker sin eigedom og han kan fjerne dei
- Langdistansespreiing kan ikkje haldast under kontroll
- Plantefeltet grenser direkte til eksisterande sitkafelt i vest

Fylkesmannen finn at ei samla vurdering av meirbelastning på naturmangfaldet opp mot dei andre momenta i saken gjer at søknaden kan godkjennast, men med disse vilkåra:

- *Du (grunneier) skal kontrollere og fjerne spredte sitkagrantrær på egen eiendom (245/1), og spesielt med tanke på naturtypeområdene hagemark og edellauvskog.*
- *Ved overdragelse av eiendom skal ny eier orienteres om tillatelse og vilkår knyttet til arealet.*
- *Det skal være internkontroll og rutiner for oppfølging av vilkår, og at eventuelle ansatte er kjent med det.*
- *Tillatelse med vilkår skal oppbevares, og du skal kunne dokumentere at vilkår er oppfylt.*

Fylkesmannen kommenterer konkrete punkt i klagen slik:

- Klager sin vurdering av sitkagranas evne til spreieing og manglande kontrollmoglegheiter når det gjeld langdistansespreiing, langtidsspreiing og spreieing på andre eigedomar, er generelt objektivt sett riktig, og generelt i samsvar med Artsdatabankens vurdering
- Fylkesmannen har i sin vurdering vektlagt konsekvens frå dette feltet for konkrete registrerte naturtypar
- Naturtypar som ligg nær, er seminaturleg eng og edellauvskog ligg på søker sin eigedom, og spreieing kan haldast under kontroll
- Nærområdet er for i stor grad kulturlandskap, samt en barriere med fjell i hovudretning for vind mot aust
- Andre naturtypar i form av kystmyr og kystlynghei ligger i avstand frå 1,8 km og meir, vestover og sørover frå utplantingsområdet
- Etter naturmangfoldlovens § 8 skal kunnskapsgrunnlaget stå i et rimeleg forhold til sakens karakter og risiko for skader på naturmangfaldet
- Generelt er kunnskapen om naturtypar på Jøa noko mangelfull, men kunnskapen om nærområda her er god
- Det er alt sitkagran i området, mellom anna et felt som grenser til plantefeltet
- Det er rett som klager skriv at influensperioden blir lengre i forhold til nabofeltet, men Fylkesmannen meiner at dette ikkje gir auka samla belastning som skal gi grunn for avslag.

Fylkesmannen finn ikkje at klagen har med seg vesentlege nye moment i saka som kan gi grunnlag for å endre avslag av 15.06.2020 og opprettheld dette.

Rettsgrunnlaget

Formålet med forskrift 25. mai 2012 nr. 466 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål (forskrifta) er å hindre at utsetting av utanlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfaldet, jf. § 1. Etter § 5 er det krav om løyve til utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål. Løyve kan berre bli gitt dersom det ikkje er grunn til å tru at utsettinga vil føre til vesentlege uheldige følger for det biologiske mangfaldet. Dersom det ikkje er grunn til å tru at utsettinga vil føre til vesentlege uheldige følger, skal spørsmålet om løyve skal bli gitt eller ikkje avgjerast etter ei skjønsvurdering, der omsynet til uheldige følger for det biologiske mangfaldet skal vegast opp mot andre interesser. Det skal leggast særleg vekt på om treslaget og eventuelle følgjeorgansimer medfører risiko for det biologiske mangfaldet. Prinsippa i nml. § 8 til 12 leggast til grunn som retningslinjer for vurderinga, jf. nml. § 7.

Kunnskap om sitkagran

Sitkagran er i Artsdatabanken si risikovurdering i 2018 kategorisert til gruppa med svært høg risiko (SE). En årsak til den høge risikoplasseringa er at sitkagran viser tydeleg spreining inn i kystlynghei, kulturpåverka tørre areal, ulike opne naturtypar og forstyrta mark. I slik område kan sitkagrana danne svært tette bestand og endre naturtypen og fortrenge anna naturmangfald. Sitkagran er det treslaget med flest registrert forvilla førekomstar i Artsdatabanken sin Fremmedartsbase. Kongleproduksjonen hos sitkagran begynner i ung alder, gjerne hjå ca. 20 år gamle trær. Produksjonen av frø er stor, og arten kan ha gode kongleår med 3-5 års mellomrom. Arten har dårleg forynging i svært skuggefull skog, men etablerer seg godt på mineraljord og tynne mosedekker, dels i halvskygge. De fleste dokumenterte naturlig spreidde tre står innanfor 200 m frå morbestand. I DN-utredning 8-2012 står det at grensa for kortdistansespreiing (Nygaard m. fl. 1999) er 80 meter med ei maksimal observert forynging på inntil 20 000 unge planter pr. dekar. I same utredning antakast langdistansespreiinga å kunne bli på opptil 1739 meter når vinden bles med 10 m/s og 3477 meter ved 20 m/s.

Talet frøplanter minkar frå 120 under bjørk og 16 under norsk gran til en frøplante under sitkagran. I Skottland finn dei fleire soppartar i sitkagranskog enn i anna skog. Det er funne færre soppartar i sitkagranskog enn i bjørkeskog på Island. Med tanke på dyreliv finn en same tall, men andre arter av spretthalar og fuglar i sitkagranskog enn i annan skog. Det er lågare biomasse av meitemark i sitkaskog enn i anna skog.

Miljødirektoratet si sakshandsaming og vurdering

Klagen er levert i rett tid, førebels klage 08.07.2020 med rimeleg grunngjeving for utsett frist som fylkesmannen godtok og klager har rettsleg klageinteresse.

Sitkagran er i framandartslista frå 2018 i kategorien svært høg økologisk risiko (SE). Miljødirektoratet legg til grunn at arten har god spreiningsevne og kan ha stor negativ effekt på naturmangfaldet.

Fylkesmannen skal avslå søknad om utsetting jf. forskriftas § 7, dersom: "... *det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold.*".

Miljødirektoratet skal i følgje same paragraf vektlegge: "... *om det skal gis tillatelse til utsetting, skal eventuelle uheldige følger av utsettingen for naturmangfoldet vektlegges. Det legges særleg vekt på om treslaget og eventuelle følgeorganismer medfører risiko for uheldige følger for det biologiske mangfold.*" ved vurdering om løyve kan bli gitt

Naturverdiane

Områda inntil 2 km frå utplantingsområda har disse dokumenterte områder med verdsette naturverdiar:

Naturtype	Status	Avstand
Edellauvskog	Viktig	570 m
Kystmyr	Lokalt viktig	1700 m
Hagemark	Lokalt viktig	40 m
Parklandskap	Lokalt viktig	600 m
Hagemark	Lokalt viktig	1800 m

Naturmangfoldlovens § 8 seier at kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimeleg forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfald. Miljødirektoratet finn at kunnskapsgrunnlaget er godt nok til å fatte eit grunngitt vedtak. Førre var-prinsippet blir derfor ikkje tillagt vekt i saken, jf. nml. § 9.

Det er dokumentert et viktig område med naturtypen edellauvskog innafor 2 km frå utplantingsområdet. Elles er det kartlagd lokalt viktige fire område med naturtypene kystmyr, hagemark og parklandskap. Kartleggingsgraden av norsk natur varierer mye. Klassifisering og kartlegging av naturtypene som er kartlagd gir ikkje grunnlag for å seie om dei er raudlista naturtypar. Med unnatak for edellauvskogsområdet er det rimeleg å legge vekt på at dei alle er vurdert som lokalt viktige. Dette gjelder både mellom fylker og kommunar og i forhold til kva naturverdiar/naturtype som har vært kartlagt.

Flyfoto frå Norge i bilete viser at det er felt med norsk gran/sitkagran innafor rimeleg avstand frå planlagd utplanting. Miljødirektoratet finn difor at nytt omløp med sitkagran i dette området vil gje auka belastning i eit område med mange naturverdiar, jf. Naturmangfoldloven § 10.

På bakgrunn av generelle risikoen knytt til sitkagran legg Miljødirektoratet til grunn at grunn til å tru at utsettinga kan ha uheldige følger for det biologiske mangfaldet.

Miljødirektoratet legg til grunn at sitkagran som er vurdert til høg risiko i framandartslista kan ha uheldige følger for det biologiske mangfaldet. Det er likevel ikkje etter direktoratets vurdering grunn til å tru at dei uheldige følgene kan reknast som vesentlege. Etter høve er det ikkje dokumenterte store og viktige naturverdiar nært utsettingsområde. Plantefeltet ligg vidare heilt inntil eksisterande bestand med sitkagran. Samla belastning på naturverdiane i området, vil slik ikkje bli monaleg større av utplantinga denne saka gjeld

Når det er snakk om uheldige, men ikkje vesentlege følger blir det et spørsmål om skjønnsutøving der fordelane ved utsettinga, og om disse kan bli oppnådde på ei annan måte må trekkast inn.

Sitkagran vil gje betre økonomi enn norsk gran på staden. Plantefeltet ligg vidare heilt inntil veg og vil ikkje krevje investeringar i veg for å få ut tømmeret. Miljødirektoratet legg difor til grunn at det er klare fordelar ved utsettinga. Sett opp mot at utplanting av sitkagran på feltet på gnr./bnr. 245/1 i Namsos kommune ikkje inneber noko stor meirbelastning utover det som allerede finst på staden, meiner Miljødirektoratet at det bør gjevast løyve i dette tilfellet. Det er på den andre sida ikkje naudsynt å avgrense vilkåret om fjerning av spreining til søker sin eigedom.

Miljødirektoratet finner derfor ikkje grunnlag for å omgjøre Fylkesmannens vedtak, og gjør derfor følgende vedtak:

Vedtak

Miljødirektoratet stadfester Fylkesmannen i Trøndelag sitt vedtak gjort 15.06.2020, jf. forvaltningslova § 34 fjerde ledd. Åke Duun får løyve til utsetting av sitkagran 3050 (*Picea sitchensis*) til skogproduksjon på plantefeltet merka som felt i søknad på gnr./bnr. 245/1 i Namsos kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7. Vilråa i løyve frå fylkesmannen gjeld. I tillegg gjeld disse vilråa:

- All spreining av sitkagran innafor 200 m frå plantefeltet skal fjernast også på naboeigedom etter løyve frå grunneigar
- Eigar av eigendomen der dette løyvet gjeld, må om det ikkje er mogleg å få løyve til slik fjerning frå naboeigarar, varsle kommune og fylkesmann om spreininga

Vedtaket er endeleg og kan ikkje klagast vidare, jf. forvaltningslova § 28 tredje ledd.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleiar

Tenk miljø - vel digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Åke Duun

Fylkesmannen i Trøndelag / Trööndelagen fylhkenålma

Dunavegen 610 7856 JØA

Postboks 2600 7734 Steinkjer